МАРАГЛЫ ТӘРЧҮМӘЛӘР

Азәрбајчан әдәбијјатынын көркәмли нүмајәндәләриндән олан Абдулла Шаигин әсәрләри мүхтәлиф дилләрә тәрчүмә едилмиш, онун әдәби ирсинин шөһрәти республикамызын сәрһәдләрини ашмышдыр. Лакин әдибин јарадычылығынын башга дилләрә тәрчүмә едилиб јајылмасы һәлә лазымынча нәләнилмәмишдир. Бу чәһәтдән А. Шаигин әсәрләринин тат дилинә тәрчүмәси дә диггәти чәлб едән вә өјрәнилмәсинә еһтијач олан мәсәләдир.

Азәрбајчанда Совет һакимијјәти гурулдугдан сонра кениш мәдәни инкишаф јолуна дүшән етник груплардан бири дә татлардыр. Ингилабдан сонра татлар үчүн јени-јени мәктәбләр, мәдәнијјәт очаглары ачылды; тат дилиндә дәрсликләр бурахылды, гәзетләр нәшр едилди; Шекспир, Шиллер, Пушкин, Толстој, Горки кими сәнәткарларын әсәрләри илә јанашы, Азәрбајчан халгынын Низами, М. Ф. Ахундов, С. С. Ахундов, Н. Нәриманов кими классикләринин әсәрләри дә бу дилә тәрчүмә олунду.

Тат дилинә тәрчүмәләр ичәрисиндә ушаглар үчүн јазылмыш әсәрләр хүсуси јер тутурду. Она көрә дә ушагларын севимли досту вә мүәллими олан Абдулла Шаигин ше'р вә һекајәләри биринчи новбәдә тәрчүмә едилди, татлар ичәрисиндә јајылды, тат мәктәбләриндә балачаларын дилинин әзбәри олду. Ашағы синифләр үчүн тат дилинин грамматикасыны јазмыш бир мүәллифин дедији кими: мүәллим ушағы ајаға галдырыб ше'р әзбәр билиб, билмәдијини сорушдугда, шакирд дәрһал Абдулла Шаигин мәнзум һекајәләриндән әзбәр дејәрди.

Гејд етмәлијик ки, Абдулла Шаигин «Ешшәк үстүндә сәјаһәт» ше'ринин тат дилинә тәрчүмәсини инди дә бир чохлары әзбәр билир. Мөвзусу мәшһур Молла Нәсрәддин ләтифәләриндән алынан бу ше'р көзәл, тәбии, ушаглары чәлб едән шәкилләрлә 1935-чи илдә Азәрнәшрин тат шө'бәси тәрәфиндән китабча шәклиндә бурахылмышдыр (редактору Ј. Агароновдур). Әсәри тат дилинә Л. Лазарев тәрчүмә етмишдир. Мүвәффәгијјәтли тәрчүмә, әсәрин ушаглар арасында сүр'әтлә јајылмасына вә әзбәрләнмәсинә көмәк көстәрмишдир. Нәдәнсә шаирин бу мәнзумәси онун әсәрләри күллијјатына дахил едилмәмишдир.

Абдулла Шаигин тат дилинә тәрчүмә олунан бөјүк һәчмли әсәрләриндән бири «Ојунчу багалар» һекајәсидир. 40 сәһифәдән ибарәт олан бу әсәр 1935-чи илдә П. Ашуров тәрәфиндән тәрчүмә едиләрәк, Азәрнәшрин тат шө'бәси тәрәфиндән китаб шәклиндә чап олунмушдур.

Абдулла Шаигин «Көч», «Ики гарангуш», «Сәнәт нәгмәси» ше'рләри дә тат дилинә тәрчүмә олунуб, Н. Анисимов, З. Бахшыјев, Б. Гавриловун Москва вә Маһачгалада бурахылмыш тат дили мүнтәхобатлары вә гираәт китабларына дахил едилмишдир.

Беләликлә дә, Абдулла Шаигин тат дилинә тәрчүмә олунмуш әсәрләри тат дили китаблары сәһифәләриндә мүһүм јер тутмушдур.

Магсуд ҺАЧЫЈЕВ